

جوانی نسبت به مسائل فرهنگی هوشیار باشیم زیرا با دو جهان روبه‌رو هستیم: یک جهان مهاجم که وجود انقلاب اسلامی را به معنای انهدام خود می‌داند و هجمه وسیعی می‌کند، و یک جهان تشنه‌ای هم داریم که گمشده خود را در انقلاب اسلامی دنبال می‌کند و تشنه این است که ما در زوایای مختلف فرهنگی خود را عرضه کنیم. این دو جهان در یک جهان حضور دارند و اینها با این روالی که ما داریم پاسخگو نیست، حتما نیاز به یک بازسازی جدی است و بازسازی انقلابی از جنس ساختاری در فرهنگ کشور است.

۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی از مسئولان دولتی انتظار هماهنگی دارد عملکرد دستگاهها در همکاری با شورای عالی انقلاب فرهنگی را چطور ارزیابی می‌کنید؟

کلا دستگاه‌های دولتی اینرسی ویژه‌ای دارند. دولت ما بزرگ و متورم است و مقاومت بالایی دارد. لذا نسبت به هرگونه تحولی مقاومت می‌کند. این مشکل مسئولان دولتی است که با انرژی بزرگی می‌آیند ولی تا این انرژی به بدنه منتقل شود به دلیل ایستایی که دارد زمان می‌برد. نسبت به مسائل شورا همین‌طور است. نوعا دستگاه‌ها از خود مقاومت نشان می‌دهند ولی مدیران ارشد دستگاه‌ها همواره در طول تاریخ احترام شورا را داشتند اما ما چیزی بالاتر از احترام نیاز داریم. یعنی باید هماهنگ باشند. اگر واقعا قرارگاه فرهنگی شورا است همه باید کارها را با هماهنگی کامل و با نظارت دقیق قرارگاه انجام دهند. این خیلی برای برخی تعریف شده نیست. این با روحیات برخی همخوانی ندارد لذا نمی‌توان گفت همه دستگاه‌ها هماهنگی کامل دارند یا در تقابل با شورا هستند. یک حالت بینابینی می‌بینیم. برخی از مدیران هماهنگی خوبی دارند و در جلسات منظم شرکت دارند و برخی دستگاه‌ها نیز مقاومت می‌کنند. این مقاومت‌ها درست نیست چون شورا نمی‌خواهد جای آنها یا وظایف آنها را بگیرد. شورا اصلا نهاد اجرایی نیست، به‌خصوص برای دستگاه‌های فرهنگی شورا می‌تواند قدرت بزرگی ایجاد کند. نوعا دستگاه‌های فرهنگی در مقابل دستگاه‌های اقتصادی چه در دولت، چه در مجلس و چه در مجمع تشخیص مصلحت نظام همیشه تحت‌الشعاع دستگاه‌های اقتصادی و برنامه‌های اقتصادی قرار می‌گیرد. اگر دستگاه‌های فرهنگی بخواهند در کشور مانند دستگاه‌های اقتصادی قوی ظاهر شوند و توجه ویژه‌تری به آنها شود احتیاج به قدرتی فراتر از این دارند که شورا می‌تواند این قدرت را بدهد. شاید یکی از دلایلی که هم حضرت امام و هم مقام معظم رهبری تأکید داشتند شورای عالی بماند این بود که در این تقسیم حوزه‌های فرهنگی و اقتصادی با حضور شورای عالی کفه فرهنگ تقویت شود. لذا نهادهای فرهنگی باید بدانند شورای عالی برای آنها فرصت و غنیمت است و قدرت آنها را زیاد می‌کند ولی این نگاه در برخی دستگاه‌ها متأسفانه نیست.

۵ تا امروز ۵۰ درصد قانون جوانی جمعیت اجرایی شده است

با توجه به تخصصی که شما در حوزه جمعیت دارید، میزان اجرایی شدن قانون جمعیت با توجه به تأکیدات رهبری در چه حد است؟

اساس و ریشه قانون جمعیت، شورای انقلاب فرهنگی بود. یعنی ۱۲ سال پیش شورای عالی انقلاب فرهنگی این را در دستور کار خود گذاشت و به بسته مشخصی رسید. در نقشه مهندسی فرهنگی کشور نیز مجدداً این بسته تعریف شد ولی رهبری معظم نظر داشتند این باید در مجلس جزئیات قانونی‌اش دقیق مشخص شود و پیگیری شود تا به تحقق برسد. متأسفانه مجالس قبلی علی‌رغم تأکیدات مکرر ایشان که بیش از ۵۰ مرتبه در ۱۰ سال گذشته روی این موضوع تأکید کرده بودند، موفق نشدند یک قانون را ارائه دهند. یعنی با اینکه طرحی در مجلس مطرح می‌شد و خیلی هم روی این کار می‌شد ولی با مشکلاتی روبه‌رو می‌شد و در نهایت تصویب نمی‌شد. خوشبختانه در این مجلس از روزهای اول عزم را جزم کردیم و با پشتیبانی رهبری توانستیم قانون جوانی جمعیت را در ۷۳ ماده تصویب کنیم. چیزی که در مجلس این دوره تصویب شد قابل مقایسه با طرحی که در شورای عالی انقلاب فرهنگی در ده سال پیش بود و در مجالس قبلی مطرح می‌شد. نبودن و قانون امروز بسیار عمیق‌تر، وسیع‌تر و گسترده‌تر شده است. بحمدالله دولت در این قانون از نظر عملکردی نسبت به قوانین دیگر عملکرد بهتری داشته است. تقریباً ۵۰ درصد از قانون تاکنون اجرایی شده است. آثار قانون کاملاً نمایان شده است. هم گفتمان جمعیت الان خیلی جدی گرفته شده که این آثار معنوی قانون است و هم آثار مادی محسوس قانون. یعنی بعد از ۱۵ سال که روند ازدواج کاهش بود امسال سال اولی بود که روند افزایشی را داشتیم. همچنین بعد از ۶ سال که روند نرخ باروری کاهش بود امسال

سال اولی بود که افزایشی شد که اینها آثار محسوس قانون بود؛ هرچند زود است قانون آثار خود را نشان دهد. پیش‌بینی ما این است که طی ۷ سالی که برای قانون پیش‌بینی کردیم بتوانیم به بالاتر از نرخ جانشینی برسیم و از آن خطر و بحرانی که وجود دارد خارج شویم. دستگاه‌ها هم همراهی خوبی داشتند. تمام آیین‌نامه‌هایی که در قانون پیش‌بینی شده بود تصویب و ابلاغ شد. بودجه‌ها تقریباً به غیر از ۳ و ۴ ماده که معطل بودجه است بقیه موارد تأمین شد. با این حال مجلس و دولت بودجه خوبی در نظر گرفتند که در ستاد ملی جمعیت باید تصویب شود تا تخصیص صورت گیرد و قرار بود تا قبل از نیمه آذر صورت بگیرد. خوشبختانه بیش از ۱۲۲ هزار مادر، خودرو خود را دریافت کردند البته بیش از ۷۰ هزار خودرو داده شد اما بیش از ۱۲۲ هزار نفر این خودروها را دریافت کردند و تفاوت قیمت آنها ۱۰ تا ۵۰ میلیون است. اگر بگوییم ۲۰ میلیون مثل این است که هر خودرویی ۲۰ میلیون به هر مادر کمک کرده است. نزدیک به ۲۵ هزار میلیارد تومان کمک به خانواده در این چندماه با اجرای این یک ماده قانون شده است.

۶ بیش از ۵ هزار نفر تسهیلات فرزندآوری دریافت کرده‌اند

تسهیلاتی که در یک سال اخیر داده شد بیشتر از جمع تسهیلات ده سال گذشته است. بیش از ۹۰ هزار نفر سال گذشته تسهیلات ازدواج گرفتند و امسال هم تاکنون بیش از ۶۰ هزار نفر تسهیلات ازدواج گرفتند که آن هم تسهیلاتی ۵ برابر دو سال پیش است. تسهیلات فرزندآوری را بیش از ۵ هزار نفر دریافت کردند و چیزهای دیگری که در قانون وجود دارد. بخش زیادی از جوانان ما توانستند به‌واسطه این قانون استخدام شوند. در این قانون در زمینه‌های مختلف کمک شده است. زوج‌های زیادی که دچار ناباروری بودند و هزینه‌های زیاد ناباروری اجازه درمان آنها را نمی‌داد، این قانون ۹۰ درصد هزینه دولتی و ۷۰ درصد هزینه خصوصی را به عهده گرفت که از ۱۴ تاکنون است. زوج‌هایی که برای درمان ناباروری رفتند توانستند از این بیمه‌ها استفاده کنند. اتفاق‌های خیلی خوبی در دل این قانون افتاده است، البته یک‌سری مکمل‌هایی را در این قانون در برنامه هفتم در نظر داریم که با همکاری شورای انقلاب فرهنگی این دوره انجام شد. یکی از کارهای قشنگی که انجام شد این بود که رهبری دوره‌های قبل تأکید کردند که شورا باید در برنامه‌های توسعه نیز نظر بدهد.

۷ این بار شورا در بحث تدوین برنامه هفتم توسعه ورود کرده است

این دوره اولین دوره‌ای است که شورای عالی به‌صورت جدی وارد بحث برنامه شده و تفاهنامه‌ای بین شورای عالی و سازمان برنامه نوشته شده که حدود ۱۰ کارگروه در شورای عالی تشکیل شده است و این کمک می‌کند بخش‌های فرهنگی برنامه خیلی قوی‌تر از دوره‌های قبل نوشته شود. یک بخشی نیز کارگروه جمعیت است که مسئولیت آن برعهده من گذاشته شده است. مکمل همان قانون مطالبی را وارد می‌کنیم و امیدواریم در مجلس مصوب شود و در این برنامه بتوانیم به نرخ ۲،۵ در سیاست‌های نظام برسیم. مجمع تشخیص مصلحت نظام اعداد زیادی را پیشنهاد داد و مقام معظم رهبری سه عدد را در ابلاغیه آوردند و بقیه را به دولت عودت دادند که اگر خواست در برنامه در نظر بگیرد. یکی از این اعداد نرخ ۸ درصد رشد اقتصادی بود. یکی ۵ درصد بودجه دفاعی و دیگری رسیدن به نرخ باروری ۲،۵ بود که تأکید رهبری بر این بود. الان نرخ ۱،۶ را داریم و باید به این نرخ برسیم. اگر تا ۵ سال دیگر به نرخ باروری ۲،۵ نرسیم وارد سیاه‌چاله پیروی جمعیت می‌شویم که ابربحران تاریخ ایران زمین خواهد بود. چاره‌ای نداریم جز اینکه به نرخ ۲،۵ برسیم و برای همین باید برنامه هفتم به‌گونه‌ای نوشته شود که در تکمیل قانون جوانی جمعیت بتواند ما را به این نرخ برساند. در قانون، تمهیدات ما نرخ ۲،۵ بود یعنی بالاتر از نرخ جانشینی اما در برنامه هفتم باید چیزهای جدیدی را اضافه کنیم تا به نرخ ۲،۵ برسیم.

درباره ضمانت اجرایی قانون تمهیداتی اندیشیده شده است؟

از معدود قوانینی است که ضمانت اجرای بسیار بالایی دارد. اولاً برای اینکه ضمانت اجرایی قانون قوی باشد باید بودجه لازم را داشته باشد و بودجه لازم برای قانون پیش‌بینی شده است. باید دستگاه‌های نظارتی را در قانون مشخص کنیم که دستگاه‌های مختلف نظارتی برای اجرای این قانون مشخص شده است. از طرفی جرم‌انگاری برای هر دستگاهی شده که اگر ترک فعل کند، چه کارمند چه بالاترین مقام دستگاه باشد. در کمترین قانونی این چنین ضمانت اجرایی داریم. لذا از نظر ضمانت اجرایی خیلی محکم است. اینکه هنوز از اهرم‌های اجرای قانون استفاده نکردیم به این دلیل است که مساله جمعیت